

RV

Ristin Voitto

am
KIRJAT

KARI HONKANEN
**KUIN TUHKA
TUULEEN**

www.aikashop.fi

» **"Ei rasismia, mutta eriarvoisuutta"**
Rainer Frisk kertoo
romanien haasteista **Sivu 2**

<< PRO2 - Posti Oy <<
Posti Green

Nro 27 | 5.7.2018

www.ristinvoitto.fi

Jyrki Alanko

Tavataanko yhä tulevina vuosina?

» **Juhannuskonferenssin
tulevaisuus puhuttaa**
Sivu 4

» **Pertti Söderlundin
Afrikka** Sivun 10

» **Kesä myllyllä** Sivun 16

Pääkirjoitus » Jättiläisten olkapäillä **Sivu 3**

» puheenaihe » uutiset » kolumni » teema » lukijalta » radio & tv » ilmoitukset

Seurakunnissa tilanne melko hyvä, mutta parannettavaakin löytyy

Romanit toivovat tasavertaisuutta

Anssi Tiittanen

Mustalaisvitsit ja äänen muuntelu. Näitä romanit kohtaavat seurakunnissa.

Huittislainen **Rainer Frisk** (aik. **Lindeman**) teki keväällä ison ratkaisun. Hän vaihtoi sukunimekseen sukunimi-istoriasta löytyneen Friskin.

Syy nimenvaihdokseen oli kiipeä. Friskin aikuinen poika **Ronnie** oli kotiutumassa Suomeen ulkomailla vietetyn työjakson päätteeksi. Ajatus työnhausta kotimaassa hirvitti jo valmiiksi. Lindeman on Suomessa tyyppilinen romanien nimi, ja työhaastatteluihin on vaikeaa, ellei mahdotonta päästä.

Frisk oli Lindemaneille vapaasti käyttöön otettavissa, koska nimi löytyi kirkonkirjoista viiden sukupolven takaa.

Rainer Frisk toimii kristillisen romanijärjestön Elämä ja Valo ry:n toiminnanjohtajana. Hänet tunnetaan myös muusikkona.

Hei töihin toisella nimellä Ovatto nimenmuutokset yleistyneet suomalaisromanien parissa?

– En tiedä, onko mitään buumia, mutta nimiä on suomennettu jonkin verran. Esimerkiksi jotkut **Grönstrandit** ovat nyt **Vihreäntoja**.

– Ideana on ollut se, että nimesiä ei heti tunnistettaisi romaniksi.

Frisk puntaroi omaa nimenmuutostaan vuosien ajan.

– Pohdin asiaa jo valmiiksi niin, että jos muutan pois Huittisista, vaihdan nimeä. Huittisissa minut tunnetaan, täällä meillä ei ole mitään vaikeuksia. Mutta tiedän, että toisella paikkakunnalla ongelmat alkavat.

Nimenmuutoksista on perheessä jo kokemusta. Toinen Friskin pojista otti vaimonsa sukunimen. – Hän pääsi uudella nimellä saman tien työhaastatteluun ja töihin.

Koulutusta jo on – työllistyminen hankalaa

Romanien vaikeuksista päästä työn syrjään kiinni on puhuttu jo vuosia. Kulttuurivähemmistön koulutustaso on noussut kohisten, mutta työelämään pääsemisen on silti melko hankalaa.

Rainer Frisk ei ole vihainen, mutta hän toivoo, että asiantilaa hiljalleen muuttuisi.

– Työnantajille haluaisin lähettää terveisiä, että uskaltakaa ot-

Jami Alanko

Rainer Frisk haluaa haastaa sekä pääväestöä että romaneja eriarvoisuuskysymyksissä. – Emme ole avanneet kulttuuriamme riittävästi. Romanius on pysynyt outona ja mystisenä asiana.

taa riski. En voi luvata mitään sel-laista, että romani olisi välttämät-tä sen parempi työntekijä kuin pääväestöläinenkään, mutta uskon, että romani on lojalimpi työntantajalleen.

– Romanit eivät heti vilkuile muualle, koska tietävät miten vaikeaa työtä on saada.

”Liian tiivis porukka”

Romaneilla on ongelmia niin vi-rallisissa kuin epävirallisissakin yhteyksissä. Vapailta markkinoilta on haastavaa saada asuntoa. Jos verkon myynti-ilmoituksen takaa paljastuu romani, monien suhtautuminen muuttuu.

– Minulla on tuttu, jolla on suomalainen nimi, eikä ulkonäkökään heti paljasta romaniiu-ta. Autokauppaa tehdessä ostaja näki myyjän vaimon romanivaat-teissa. En muista, jäivätkö kaupat tekemättä, mutta ostajan reaktio kyllä näkyi kasvoilla välittömästi.

Frisk ihmettelee, miksi roma-neihin liittyvä karsastus vain jatkuu ja jatkuu, sukupolvesta toiseen.

– Haastan kyllä myös romaneita. Olemme olleet ehkä liian tiivis porukka, emme ole avanneet omaa kulttuuriamme kenellekään. Romanius on Suomessa py-

synyt outona tai mystisenä asiana. Tämä on omiaan luomaan pelkoja ja arvailuja.

Perinteiset elinkeinot haastettu

Onko romaneissa keskinäisiä eroja? Ovatto toiset romanit ”mustalaisempia” kuin toiset?

– Omat vanhempani rohkaisivat minua opiskelemaan. Kävinkin ammattikoulun ja kauppaopiston, eikä se ollut kaikille sukkalaisistami myönteinen asia. Joidenkin mielestä kunnan mustalainen ei kouluja käy.

– Minussa tällainen nosti uhoja ja näyttämisen halua. Haaveilin arkkitehdin urasta. No, arkkitehtia minusta ei tullut, mutta harmistuminen nosti motivaatiotani, Rainer Frisk muistelee.

Friskin mukaan perinteisten romanien suhde koulutukseen on kaksijakoinen. Toisaalta opiskelua saatetaan vähätellä, mutta sitten kun joku menestyy, osataan kyl-lä olla ylpeitä.

Asetelma voi olla nuorelle haas-tava.

– Kyllä jokainen toivoo, että oma perhe ja suku olisivat mielis-äänä.

Friskin mukaan nykyisin vanhempi sukupolvikin ymmärtää,

ettei perinteisellä elannonhankin-nalla eli sekalaisella kaupankäyn-nillä pärjää.

– Kaupanteko on nyt haastavampaa kuin aiemmin. Tarjontaa on paljon. Aikuisetkin ovat alkaneet opiskella ja hankkia ammatteja.

Frisk kiersi itsekin nuorempana kaupoilla. Menttiin ovelta ovelle, myytiin harjoja ja vaatteita.

– Silloin ovikauppa oli palvelua. Nyt myyjät tavoittavat asiakkaan netin kautta. Kilpailussa jää hel-posti jalkoihin.

Vuosia sitten Friskillä oli maahantuontiyritys veljensä kanssa. Se muistutti jonkin verran perinteistä romanien kauppaa.

– Toimme maahan nahkatakkeja ja keramiikkaa. Ei meillä ollut suurta asiantuntemusta, mutta tiesimme hieman siitä, mitä asi-akkaat halusivat.

Esimerkiksi keramiikassa tai huonekaluissa romanien maku on usein pääväestöä krouvimpi.

Kotona oma kulttuuri

Rainer Frisk on ollut pääväestön ihmisten kanssa tekemisissä elämässään kenties keskimääräistä enemmän nuoresta asti.

– Kyllä se joskus oli jopa tietoi-nenkin ratkaisu. Ei kuitenkaan

koskaan niin, että olisin halunnut erottaa romaneista.

Sari-vaimo kuuluu pääväes-töön, eikä esimerkiksi pukeudu romaniasuun.

– Kyllä siinä omat opettelemi-sensa oli. En ole halunnut tehdä Sarista romania, eikä hän minusta pääväestöläistä.

– Kotona meillä on oma kulttuuri, jonkinlainen sekakulttuuri. Olen halunnut säilyttää jotain, mitä olen halunnut pitää romanikulttuurista.

Perheen kolme poikaa eivät myöskään pukeudu perinteisen romanimiehen tavoin.

– Identiteetiltään he kuitenkin ovat vahvasti romaneja. Arvostan sitä heissä. Romanius ei ole kiinni vaatteista, vaan arvoista, joita romanikulttuuriin kuuluu.

– Ehkä olen osannut istuttaa jo-tain, ja he ovat luoneet oman kulttuurinsa, sekoituskulttuurin, Rainer Frisk pohtii.

Rasismia vai eriarvoisuutta?

Minkälaista rasismia romanit kohtaavat seurakunnissa – vai kohtaavatko?

– En mielelläni käytä rasismi-sanaa. Itä-Euroopassa olen nähnyt, mitä rasismi voi olla. Se on pahimmillaan hengenvaarallista.

– Se, mitä Suomessa tapahtuu, on eriarvoisuutta. Se on lievem-pää, ja meillä Suomessa on peri-aatteessa samat oikeudet ja velvol-lisuudet kuin kaikilla muillakin. Eriarvoisuuskaan ei ole hyväksyt-tävää.

Mutta seurakunnat, kohtaavat-ko romanit siellä haastavia ennak-koasenteita?

– Seurakunnissa tilanne on suhteellisen hyvä. Usein romanin pitää kuitenkin olla kaksi-kol-me kertaa parempi, että pääsee samalle viivalle muiden kanssa.

– Usein sanotaan, että ota kita-ra ja laula. Eivät kaikki romanit ole muusikoita. Meissä on opettajia, pastoreita, siivoojia, vaikka mitä.

Seurakunnissa vastaan tulee harmittavaa romanihuumoria ja esimerkiksi äänen muuntamista romanimaiseksi hauskuuttamis-tarkoituksessa. Vähemmistöön kuuluvasta se ei useimmiten tunnu mukavalta.

Romanit vitsailevat keskenään romaniudella.

– Se voi olla raakaakin, Frisk nauraa.

Mutta kun muut vitsailevat ro-maniudella, siihen ei voi lähteä mukaan.

– Se ei vaan tunnu mukavalta.

Heikko itsetunto vaikuttaa

Osan nuoruuttaan Rainer Frisk vietti Ruotsissa. Niitä vuosia hän muistaa lämmöllä. Toisessa maassa ei tarvinnut olla niin erilainen kuin kotimaassa.

– Suomalaisuus yhdisti ihmisiä, romanius ei ollut niin iso asia.

Romaneilla on usein hyvä ih-mistuntumus.

– Olemme joutuneet olemaan selviytyjiä. Joskus tutka on turhan herkkä. Keskustelukumppanista saadaan väärä käsitys oman heikon oman-arvontunnon vuoksi.

– Minulla ei ole mitään tutki-mustietoa, mutta oma tuntumani on, että romaneilla on keskimää-räistä heikompi itsetunto. Se hei-jastuu ihmissuhteisiin ja siihen, ketä uskaltaa päästää lähelleen.

Suurimman sisäisen taistelun-sa suhteessa eriarvoisuuteen Frisk joutui nuorena käymään seura-kunnassa.

Sukulaispariskunta oli ohjaaja-na lastenleirillä, nainen keittiöllä, mies leiri-isäntänä. Eräänä iltana heidän käskettiin vaihtaa majoit-tuspaikkaansa. Synnä oli se, että huoneessa säilytettiin leirin kas-saa.

– Tämä tuntui valtavan pahal-ta. Jouduin syvään kriisiin. Teki mieli nostaa asia julkiseksi ja sanoa pahasti.

– Sain kuitenkin itse kasvaa tuossa tilanteessa. Asia kyllä otetiin vielä esiin ja käsiteltiin. Minun piti osata antaa anteeksi.

Frisk toivoisi, että ymmärret-täisiin, kuinka eriarvoisuus tun-tuu erityisen pahalta seurakun-tien piirissä.

– Olemme tottuneet kohtaa-maan maailmassa kaikenlaista. Mutta seurakunnissa toivoisimme, että saisimme olla aidosti ta-savertaisia.

Ristin Voitto

Kristillinen viikkolehti ■ **Vuodesta 1912** ■ Päätoimittaja Petri Mäkilä
Suomen helluntai-seurakuntien julkaisu ■ 107. vuosikerta, ISSN 0355-4155 ■ www.ristinvoitto.fi
Toimituksen postiosoite rv.toimitus@aikamedia. fi ■ Aikamedia /RV-lehti, Tulppatie 20, 00880 Helsinki

Jättiläisten olkapäillä

PAAVALIN SUHTEESSA Timoteukseen on jotain suurenmoista.

Hän kutsuu nuorta työtoveriaan ”oikeaksi rakkaaksi pojakseen uskossa” ja ohjaa tätä lempeästi rohkaisten vahvistumaan armosa sekä säilyttämään sen hyvän, joka on tälle uskottu. Paavali oli ollut Timoteukselle esikuva opetuksessa, elämässä, ajattelussa, uskossa, pitkämielisytydessä, rakkaudessa ja kärsivällisyytydessä. Näyttää siltä, että ainakin Paavalin mielestä nuori Timoteus on myös uskollisesti pitäytynyt siinä, mitä oli oppinut.

Olisi mielenkiintoista lukea Raamatusta myös Timoteuksen kirjeitä. Sellaisia ei ole meille säilynyt, mutta on helppo kuvitel-la, kuinka kunnoittavasti Timoteus olisi puhunut edesmennees-tä oppi-isästään. Perimätiedossa usein kuvataan, että Timoteus johti seurakuntaa Efesoksessa ”Paavalin voimalla ja Johannek-sen rakkaudella”. Lopulta hänenkin tiensä johti hengellisen isän-sä lailla marttyyrikuolemaan.

Timoteus sai hengellisen pääomansa Jumalalta Paavalin kaut-ta. Varmasti hän vahvistui uskossaan ja tehtävässään myös niis-sä vaiheissa, joissa Paavali ei enää ollut mukana. Ehkäpä Timoteus saavutti jotain sellaista, johon Paavali ei ollut kyennyt omana aikanaan. Kuva, jonka Paavali meil-le nuoresta oppilaastaan antaa, kertoo kuitenkin sen, että mitä tahansa hän elämässään saavuttaisikaan, se perustuisi sille, mitä hän oli oppinut edelläkävijältään.

Varmaa on myös se, että suuri apostolikaan ei ol-lut täydellinen. Timoteus näki oppi-isänsä huonot puolet ja päivät. Hänellä itselläänkin oli omat

” On elintärkeää säilyttää kunnioitus.

Petri Mäkilä

Kirjoittaja on pastori ja Aikamedian lehtien vastaava päätoimittaja.

Miksi juhlakansliasta ei enää kuuluteta?

Miten on?

Juhannuskonferenssissa eivät enää kaijuhlakanslian kuulutukset, joissa totuttii vuosien saatossa kuulemaan tiedotuksia kadonneista henkilöistä, päälle jääneistä auton valoisista ja eri puolille maata suuntaavista linja-autoista.

Kansliapäällikkö Ari Kattainen, mitä kanslian kuulutuksille on tapahtunut?

– Ison Kirjan alueella oleva kuulusjär-jestelmä tavoittaa vain pienen osan juhla-alueesta. Se ei ole kovin hyödyllinen ja tehokas. Kuulusjärjestelmää voidaan käyttää radion ja päätelän ohella hätätilanteissa.

– Kuuluttamisessa olisi kieltämättä pe-rinteisen Juhannuskonferenssin tuntua (nauraa). Lestadiolaisten juhlissa heinäkuussa alueelle rakennetaan kattava kuulusjärjestelmä, josta kuuluvat myös seuru-puheet.

tä. Yleensä hän ei itse ymmärrä sopimatto-muuttaan esimiestehtävään.

– Varsinaisia väärinkäytöksiä ei ole il-mennyt.

Juhlakanslia-nimi kuulostaa perinteiseltä, jopa jäykältä. Onko se edelleen ajankohtainen nimi?

– (Nauraa.) Olen miettinyt samaa. Nimi lienee jääne jo aiemmalta ajalta kuin Katalinan tai Lehjärven opistoilta. Uskoisin, että Juhannuskonferenssin ollessa kiertävä tapahtuma alueelle perustettiin kanslia, josta hallinnoitiin kaikkea.

– Minusta nimessä on jotain hauskaa. Korvaavia nimiehdotuksia otetaan kyllä vastaan, mutta emme lupaa, että juhlakanslian nimi muutetaan. Jotkut nimet ovat hyvin perinteisiä, ja on hyväkin, että ne jää-vät elämään.

– Varsinainen tapahtuman infopiste si-jaitsee nykyisin keskellä juhlakenttää.

(RV)